

A portrait of a man with a full, grey beard and a balding head, smiling warmly. He is wearing a light-colored collared shirt. The background is a solid, bright yellow color.

učitel
náztvo

Náš dopad

2019/2020

Výstupy z evaluace třetího ročníku
ověřeného akreditovaného výcviku
pro budoucí učitele

*Chci se měnit.
Budu učitel.*

Potvrzeno učiteli a dětmi: Víme, co chceme, dosahujeme toho a pokrok opíráme o důkazy.

1. Víme, co chceme

- Vytvořili jsme **kompetenční rámec** na základě cílů programu, který sleduje pokrok účastníků z pohledu lektorů, provázejících učitelů i studentů.
- Tím se Učitel naživo liší od většiny vzdělávacích programů v ČR, které se sledovatelnou představou o dovednostech absolventa **nepracují**.
- Sledujeme klíčové kompetence studentů ve srovnání s **mezinárodními výzkumy TALIS** a zkoumáme, jak výuku našich absolventů hodnotí žáci.

2. Dosahujeme toho

- Studenti se ve většině sledovaných kompetencí v průběhu roku **výrazně zlepšují**.
- Ve srovnání se začínajícími učiteli v ČR mají vyšší společenskou motivaci stát se učiteli, více si důvěřují ve zvládnání výuky, **více si důvěřují v předávání smyslu učení** a aktivní práce s žáky.
- V těchto dovednostech naši **absolventi konkurují svým finským protějškům**.

3. Zaměřujeme se na dopad

- **Dvě třetiny absolventů** dnes učí a polovina zbytku má v plánu brzy začít.
- 60-80 % žáků absolventů hodnotí pozitivně různé aspekty jejich výuky - **baví je, těší se na hodiny, chtějí se toho co nejvíce naučit, vědí, v čem se zlepšovat, látka jim přijde užitečná, věří, že si v předmětu dokáží poradit**. 80-90 % žáků hodnotí v těchto aspektech absolventy UNŽ jako lepší či minimálně srovnatelné se svými předchozími učiteli daného předmětu (data z pilotního výzkumu na 15 absolventech).

4. Víme, co zlepšovat

- Největší výzvy jsou podle kompetenčního rámce v udržování produktivního nerušivého prostředí ve třídě a dlouhodobém formativním hodnocením žáků.
- Lepších výsledků na konci dosahují studenti, kteří měli více hodin praxe.
- Oproti začínajícím českým učitelům si méně věří v udržování pořádku ve třídě a proti těm finským si tolik nedůvěřují ve zvyšování motivace dosud méně motivovaných žáků.

Náš tým pracuje s uznávanými evaluačními metodikami.

Evaluační tým:

Daniel Prokop / sociolog, člen expertní rady Strategie vzdělávací politiky 2030+, dříve vedoucí výzkumu v Median, nyní ředitel PAQ Research

Michal Kunc / sociolog, PAQ Research, dříve Median, CHE Consult, Scio

Barbora Zavadilová / pedagožka, absolventka University of Cambridge, pracovala pro CERGE-EI, OSF, NIDV

Jana Černá / pedagožka, PedF UK, ÚVRV PedF UK, dříve Varianty (Člověk v tísní), Oddělení strategií a analýz MŠMT

Lucie Marková / socioložka, PAQ Research, dříve Sociologický ústav AV ČR

Odborní konzultanti:

Blanka Vaculík Pravdová / odborný garant vzdělávacího modelu Učitel naživo

Jitka Michnová / vedoucí týmu průvodců vzděláváním Učitele naživo

Alexis Katakalis / průvodce programu Učitel naživo, Gymnázium Jana Nerudy

Vladimíra Spilková / Univerzita Pardubice, předsedkyně expertní rady Učitele naživo

Vývoj vlastních evaluačních metrik:

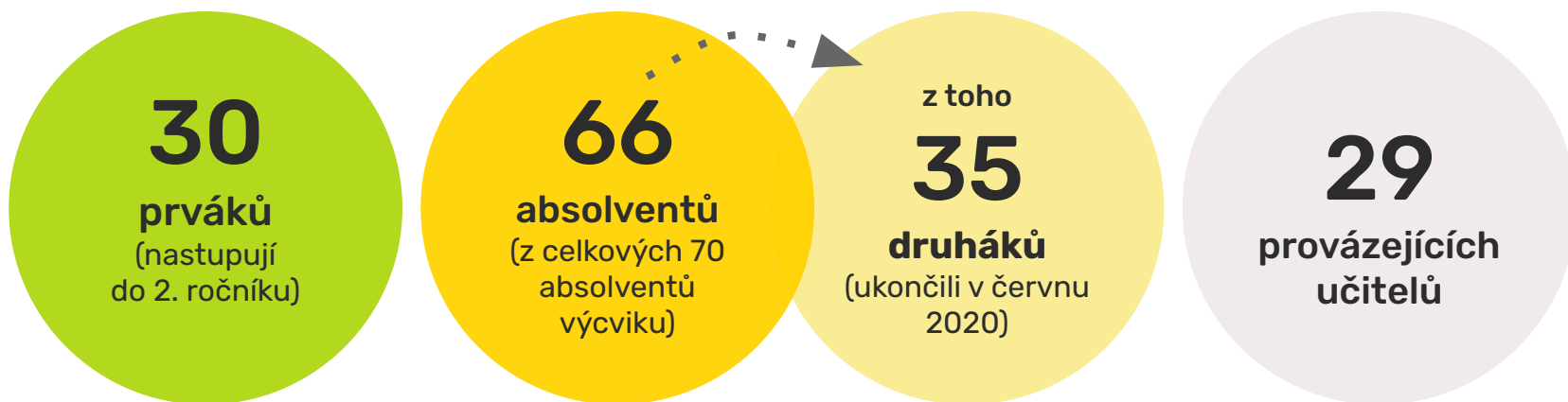
TAČR - získali jsme projekt TAČR Eta na rozvoj evaluace učitelů v ČR (UNŽ a PAQ Research)

MUNI - s Pedagogickou fakultou MUNI spolupracujeme na sdílení dat, používání stejných mezinárodních nástrojů (TALIS) pro porovnání absolventů a vývoj nového nástroje ke srovnání kompetencí absolventů

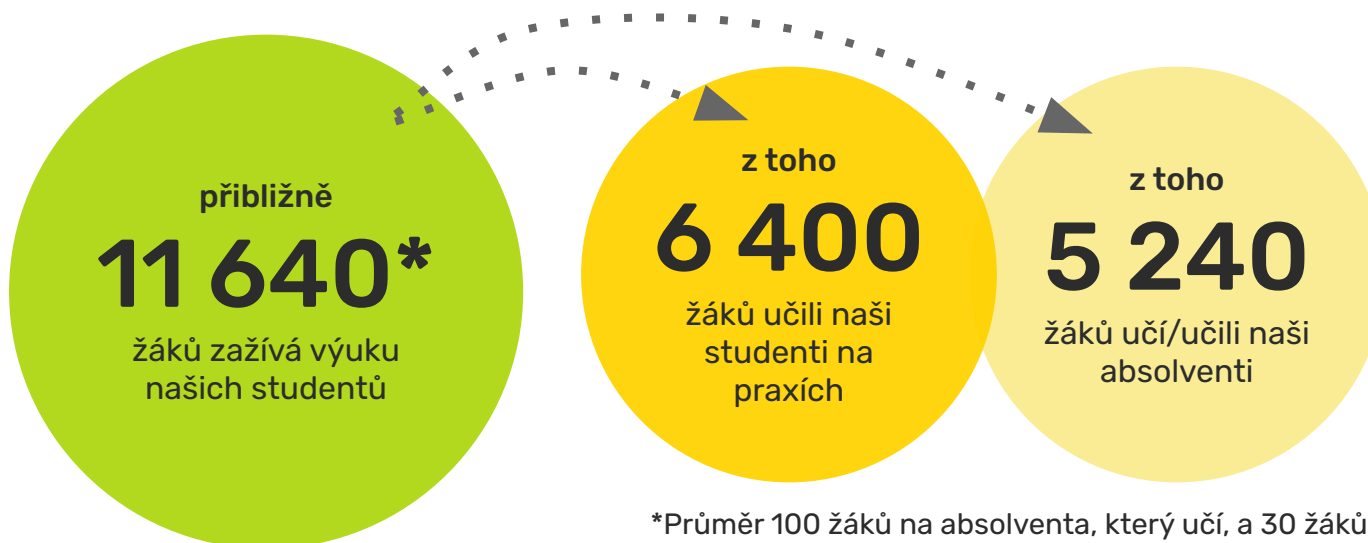
Využití top zahraničních evaluačních nástrojů:

OECD, TALIS 2018 (Teaching and Learning International Survey)

Kolika lidí se týká evaluační šetření?

Na kolik žáků máme dopad?

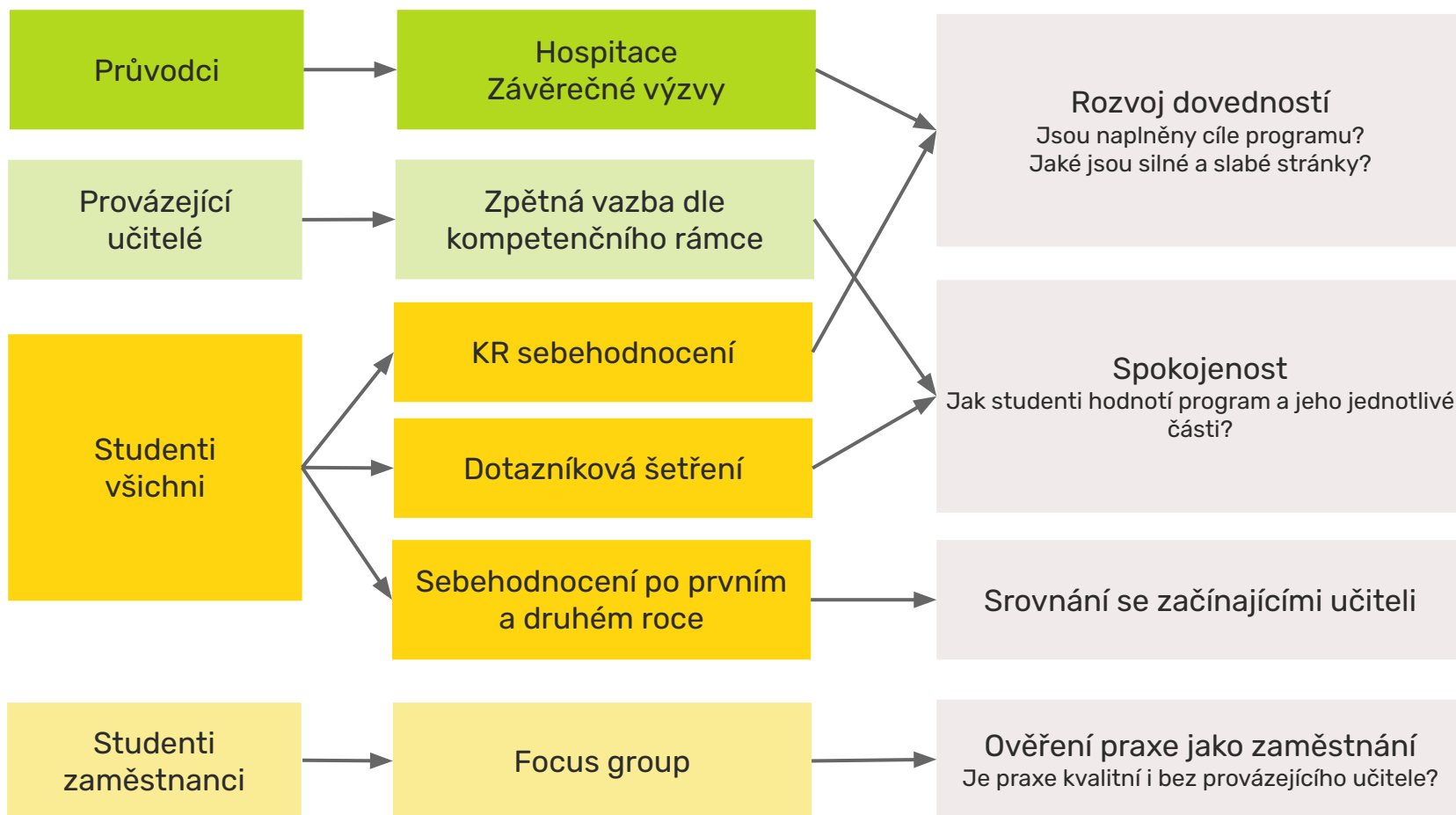
*Průměr 100 žáků na absolventa, který učí, a 30 žáků na studenta na praxi.

Aplikujeme loňská zjištění a hledáme nové výzvy.

Evaluace: studenti

JAK SBÍRÁME DATA

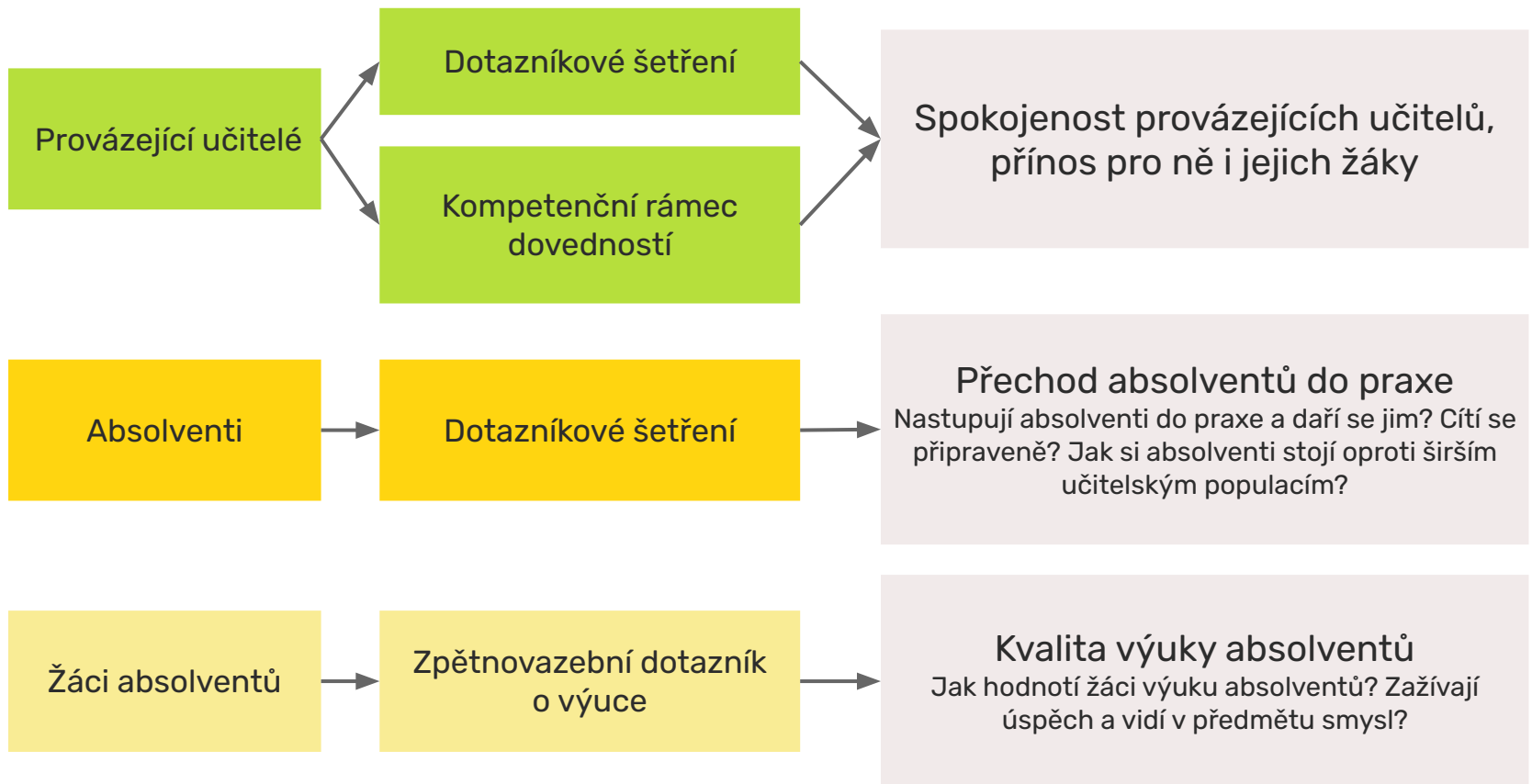

KR = kompetenční rámec

Evaluace: absolventi a provázející učitelé

JAK SBÍRÁME DATA

CO SLEDUJEME

Všechny části programu hodnotí účastníci lépe než dříve.

	18/19	19/20
CELÝ VÝCVIK	+96	+98
VÝUKOVÉ BLOKY	+86	+92
EXKURZE	+63	+81
PRAXE	+82	+92
REFLEKTIVNÍ SEMINÁŘE	+7	varianta A / B +31 / -48

Obecně jsou hodnoty NPS* vyšší než **+50 považovány za výborné**. NPS britských univerzit z prestižní Russell Group se pohybují mezi +40 a +85, Harvard Business School na +41.

Některé doplňující části výcviku byly hodnoceny hůře a prošly reflexí.

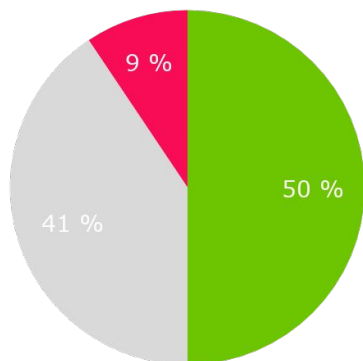
*Cílem **net promoter score** je dlouhodobé sledování zákaznické spokojenosti. Výpočet vychází z odpovědí na otázku: „Jak pravděpodobné je, že byste doporučili (společnost/produkt/službu) známému nebo kolegovi na stupnici 0 (zcela nepravděpodobné) až 10 (zcela pravděpodobné)?“ Výsledné číslo je rozdílem mezi procentuálním zastoupením pozitivních (9 až 10) a negativních odpovědí (0 až 6).

Odpovědi jsme zjišťovali u 61 studentů výcviku ve šk. roce 2018/2019 (43 v prvním a 18 ve druhém ročníku) a 62 studentů ve šk. roce 2019/2020 (29 v prvním a 33 ve druhém ročníku). Hodnoty NPS univerzit Russell Group pocházejí z: Youthsight – Higher Expectations 2011/12 + Hodnota Harvard Business School z webu Customer Guru.

Hodnocení přínosu praxí: Co se změnilo oproti roku 2018/19

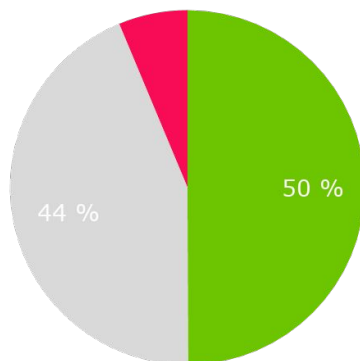
Společná příprava hodin

● zlepšení ● stagnace ● zhoršení

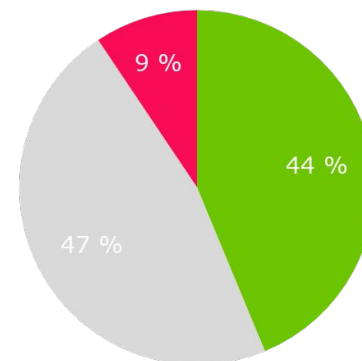
Asistence ve výuce

● zlepšení ● stagnace ● zhoršení

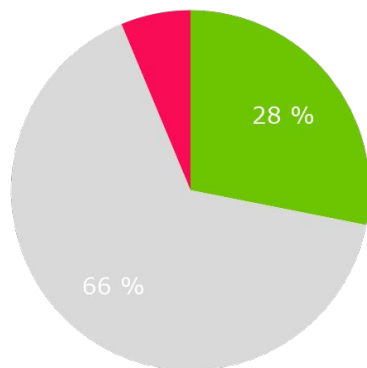
Pozorování hodin

● zlepšení ● stagnace ● zhoršení

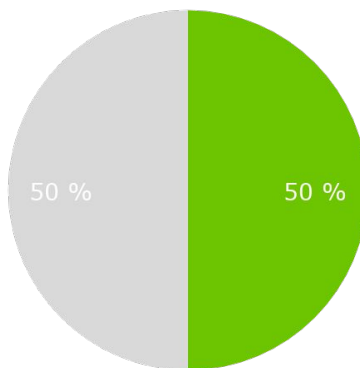
Společná reflexe hodin

● zlepšení ● stagnace ● zhoršení

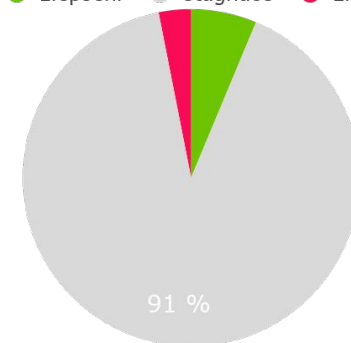
Další zapojení do chodu školy

● zlepšení ● stagnace

Samostatná výuka

● zlepšení ● stagnace ● zhoršení

Kompetenční rámec nastavil jasná očekávání.

1. UČITEL A JEHO OSOBNOSTNÍ ROZVOJ

- 1.1. Používá osobní rozvojový cíl (ORC) jako nástroj k vědomému utváření profesního sebepojetí
- 1.2. Stává se reflektujícím praktikem

2. UČITEL A JEHO INTERVENCE V OBLASTI VZTAHOVÉ

- 2.1. Vede žáky k odpovědnosti za (jejich) chování
 - 2.1.1. Utváří a rozvíjí prostředí důvěry
 - 2.1.2. Utváří prostředí, ve kterém mají děti prostředí vhodné pro práci, v případě potřeby intervenuje do chování dětí

3. UČITEL JAKO TVŮRCE PŘÍLEŽITOSTÍ PRO UČENÍ DRUHÝCH

- 3.1.1. Formuluje pro různé děti smysluplné (tzn. i přiměřené) cíle
- 3.1.2. Volí, realizuje a vyhodnocuje vhodné cesty k naplnění cílů
- 3.1.3. Ověřuje, zda děti dosáhly naplnění cílů (a jak)
- 3.2. Hodnotí způsobem podporujícím autonomní učení dětí

4. UČITEL A JEHO VZDĚLÁVACÍ OBOR

- 4.1. Má utvořeno dlouhodobé pojetí svého oboru navázané na RVP
- 4.2. Prokazuje oborové znalosti potřebné pro provázení žáků

Od minulého roku **vznikl v týmu Učitele naživo kompetenční rámec klíčových kompetencí učitele**, které studenti v rámci programu rozvíjí.

Oproti loňskému výčtu sledovaných učitelských dovedností čítá kompetenční rámec méně (11) položek (viz zde vlevo), které mají navíc nově podrobně **popsané úrovně A** (nejnižší) **až E** (excelentní), díky kterým je jak studentům, tak dalším aktérům programu jasné, co dosažení jednotlivých úrovní znamená.

V následujícím ročníku budeme pracovat na dalším zdokonalování kompetenčního rámce a jeho aplikace v programu UNŽ, pro něž jsme získali mimo jiné **grantovou podporu TA ČR**.

Čím více praxe, tím větší pokrok v dovednostech.

Souvislost hodnocení průvodců s celkovým počtem hodin strávených na praxi

1.2 Stává se reflektujícím praktikem

0,31

3.1.1 Formuluje pro různé děti
smysluplné (tzn. i přiměřené) cíle

0,38

3.1.2 Volí, realizuje a vyhodnocuje
vhodné cesty k naplnění cílů

0,45

3.2. Hodnotí způsobem podporujícím
autonomní učení dětí

-0,31

4.1 Má vytvořeno dlouhodobé pojetí
svého oboru navázané na RVP

0,57

4.2 Prokazuje oborové znalosti
potřebné pro provázení žáků

0,32

Souvislost hodnocení průvodců s rozdílem sebehodnocení studentů na začátku a konci 1. ročníku

Hodnocení průvodců

1.1 Používá ORC jako
nástroj k vědomému
utváření profesního
sebeпоjetí

1.2 Stává se reflektujícím
praktikem

Zlepšení v sebehodnocení

1.2 Stávám se reflektujícím praktikem

4.1 Mám vytvořeno dlouhodobé pojetí
svého oboru navázané na RVP

2.2.2 Utvářím prostředí, ve kterém
mají děti prostředí vhodné pro práci,
v případě potřeby intervenuji do
chování dětí

Mezi celkovým počtem hodin strávených studenty na praxi a hodnocením průvodců v některých položkách kompetenčního rámce jsou **statisticky významné souvislosti**.

Studenti, kteří během roku strávili **více času na praxi, mají významně častěji lepší hodnocení v oblasti Učitel a jeho vzdělávací obor** – to odpovídá skutečnosti, že právě praxe s provázejícím učitelem jsou pro přípravu konkrétních předmětů klíčové.

Stejně tak jsou významné souvislosti mezi tím, jak naše studenty hodnotí na konci 1. ročníku průvodci a o kolik se od začátku 1. ročníku studenti sami zlepšili ve svém sebehodnocení.

Studenti, u nichž průvodci dobře hodnotí reflektivní dovednosti, si během prvního ročníku častěji uvědomují, že **utváření prostředí vhodného pro práci je ve třídě velkou výzvou** (jak víme z dat, jednou z největších v rámci programu), a po roce programu hodnotí tuto svou dovednost kritičtěji než na jeho začátku.

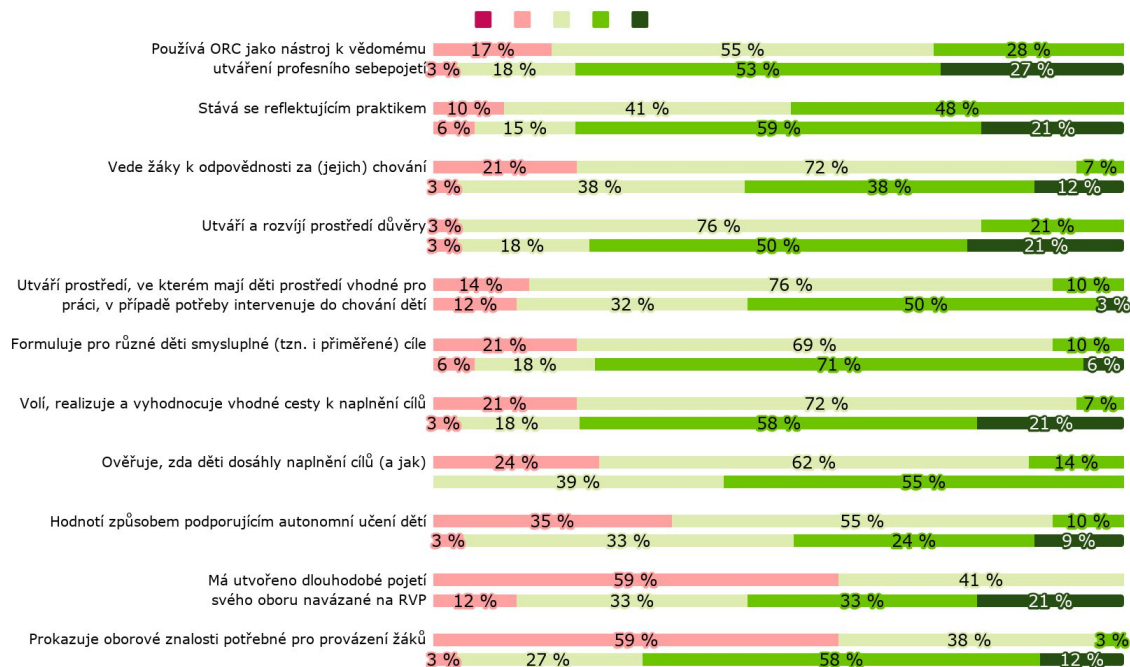
0,53

0,41

0,42

Mezi prvním a druhým ročníkem se kompetence výrazně posouvají.

studenti 1. ročníku oproti studentům 2. ročníku (na konci šk. roku)

Každá z dovedností má pět detailně popsanych úrovní od té nejnižší (tmavě červená) až po excelentní (tmavě zelená), která je výjimečně vysokou úrovní kompetence i pro zkušené učitele, nikoliv pouze studenty přípravného programu.

Ve všech oblastech kompetenčního rámce **hodnotí průvodci podstatně lépe druháky než prváky.**

Tato verze kompetenčního rámce byla použita pouze v tomto roce, a proto nelze srovnávat posun jednotlivých studentů – můžeme nicméně předpokládat, že k němu mezi ročníky dochází.

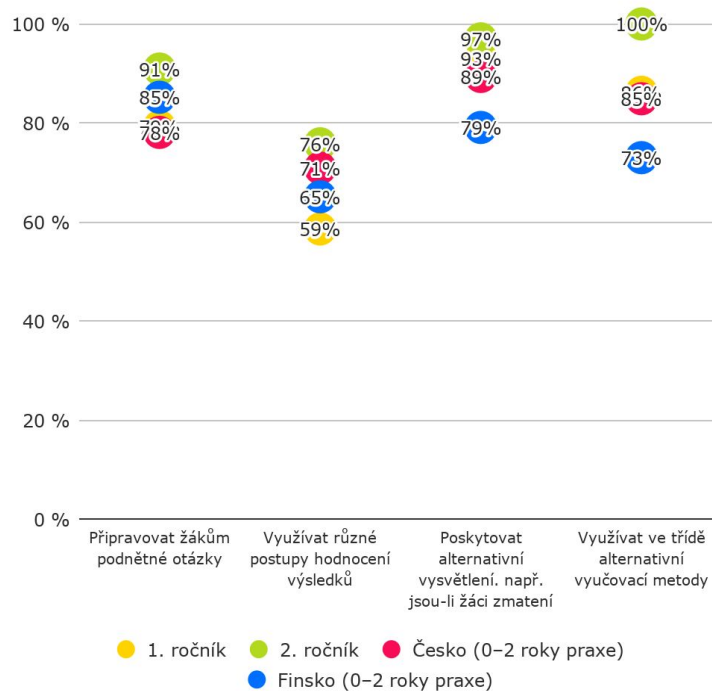
Nejsilnější jsou studenti (podobně jako vloni) v kompetencích reflexe, vytváření prostředí důvěry a nastavování, realizaci a vyhodnocování vhodných cest k naplnění cílů učení.

Největší výzvou je kompetence vytváření prostředí vhodného pro práci.

Mezinárodní šetření TALIS nám dává dlouhodobé srovnání v oblasti kvality výuky...

Do jaké míry zvládáte při výuce následující?

Podíl odpovědí "Do velké míry" a "Docela ano"

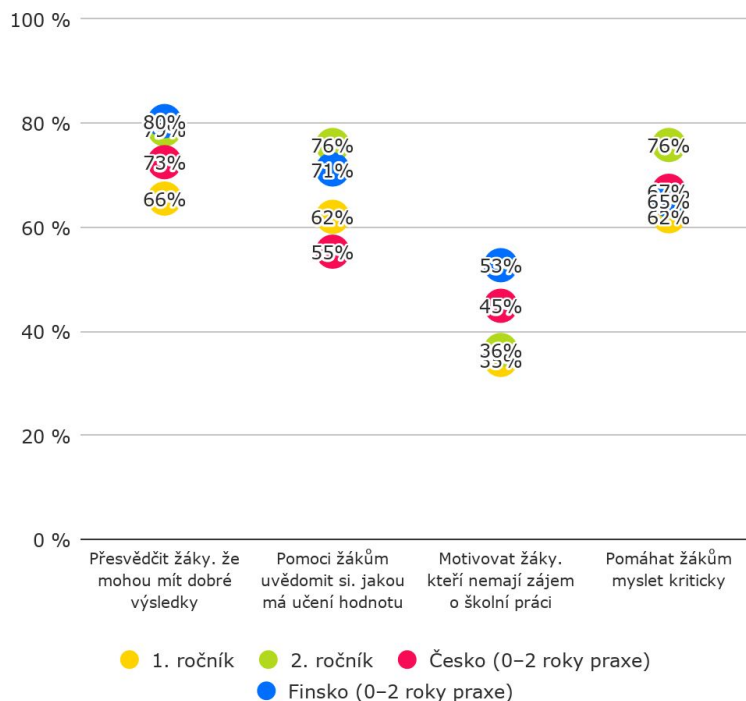

- Šetření TALIS zahrnuje měření tzv. **self-efficacy (subjektivně vnímané zdatnosti)** ve třech subškálách (vyučovací postupy, řízení třídy, motivace a aktivního zapojování žáků). Kromě jednotlivých položek v grafu srovnáváme jednotlivé subškály i jako součtové indexy.
- Studenti na konci 1. ročníku programu mají self-efficacy vyučovacích postupů **srovnatelnou s průměrem českých začínajících učitelů** (0 až 2 roky učitelské praxe). Studenti na konci 2. ročníku programu ji mají vyšší.
- Studenti UNŽ se cítí silní především v položkách poskytování alternativního vysvětlení žákům nebo využívání alternativních vyučovacích postupů.
- O něco méně si věří v různých způsobech hodnocení výsledků žáků, po 2. ročníku už ale mají tuto self-efficacy **obdobnou jako čeští začínající učitelé**.
- Absolventi 2. ročníku UNŽ mají ve všech položkách subškály vyučovacích postupů také **častěji vysokou self-efficacy než např. začínající učitelé z Finska**.

...v oblasti motivace a aktivního zapojení dětí...

Do jaké míry zvládáte při výuce následující?

Podíl odpovědí "Do velké míry" a "Docela ano"

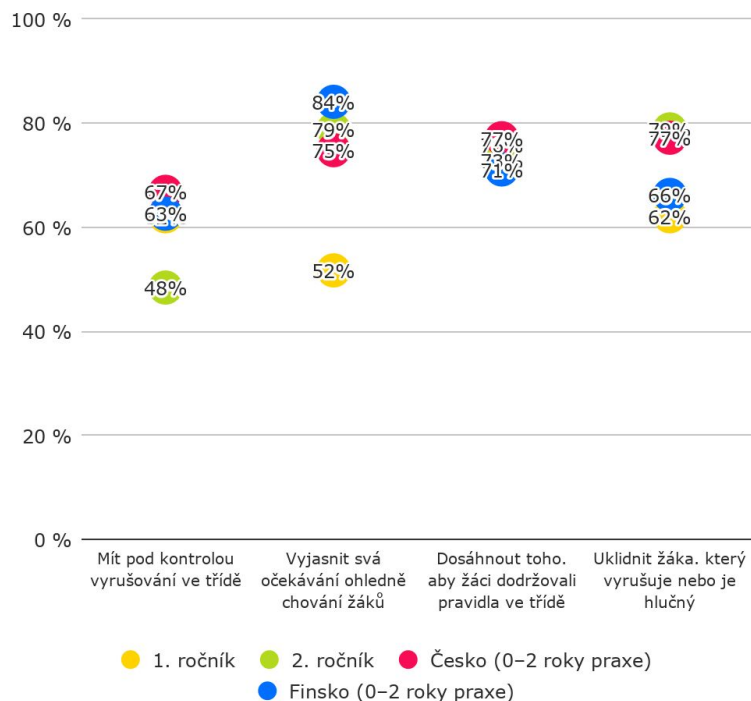

- Prváci mají o něco **vyšší průměr než TAL18CZ**. U druháků se to ještě posune výše (TAL18CZ má ale více outlierů, jak nahoru, tak dolů).
- Významný rozdíl mezi absolventy UNŽ a průměrnými českými učiteli je jak ve vnímání schopnosti přesvědčit žáky, že mohou mít dobré výsledky, tak v napomáhání kritickému myšlení a uvědomění hodnoty učení.
- Jedná se o subškálu **self-efficacy, v níž jsou čeští učitelé extrémně slabí v celoevropském průměru**.
- Tomu odpovídá i fakt, že ve všech položkách subškály se studenti 1. ročníku UNŽ cítí slabší než začínající učitelé z Finska – na konci 2. ročníku UNŽ už to ale platí jen u motivování žáků, kteří nemají zájem o školní práci. Tam se hodnotí slabě studenti obou ročníků programu.

...a v oblasti řízení třídy a chování.

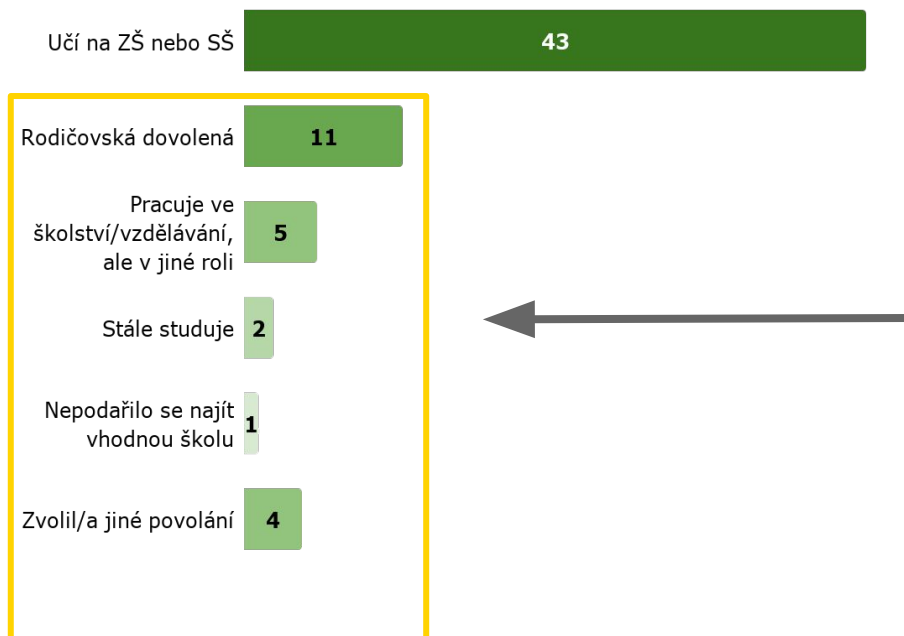
Do jaké míry zvládáte při výuce následující?

Podíl odpovědí "Do velké míry" a "Docela ano"

- Studenti UNŽ jsou v této oblasti **sebekritičtější než průměr českých začínajících učitelů** a tento rozdíl se mezi 1. a 2. ročníkem programu zmenší jen málo. Čeští učitelé se v této oblasti cítí silnější než v jiných oblastech.
- Studenti na konci 2. ročníku se cítí **silnější ve vyjasňování očekávání ohledně chování žáků, slabší v kontrole vyrušování** (tam se ale 1. ročník zlepšil oproti předchozímu běhu díky tomu, že na tuto oblast klade tým výcviku větší důraz).
- Dle kvalitativního dotazování je sebekritičnost studentů UNŽ do značné míry způsobena konceptuálním nesouzněním s formulací otázek - vyrušování ve třídě nepovažují studenti za tak zásadní problém.

Většina absolventů už učí a další to mají v plánu.

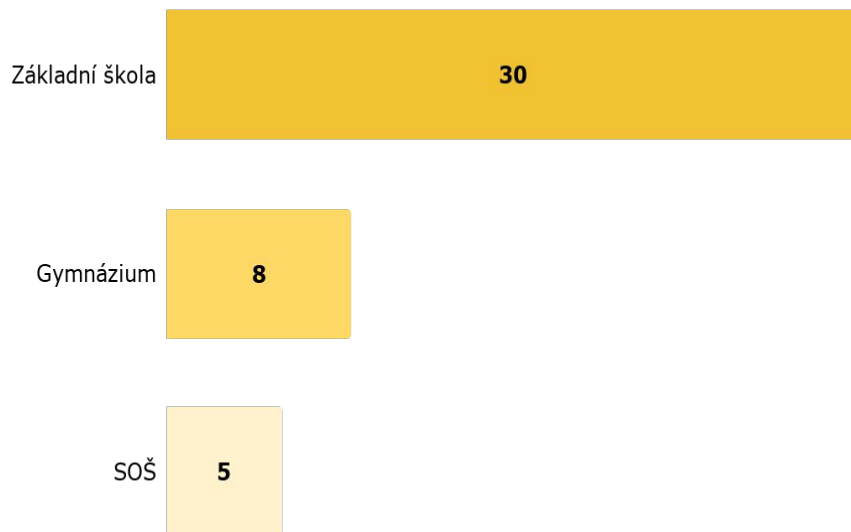
- Více než tři pětiny současných absolventů výcviku (43/66*) v tomto školním roce učí na základní nebo na střední škole.
- **Naprostá většina absolventů chce učit dlouhodobě** (více než 5 let).
- Polovina z 23 absolventů, kteří v tomto školním roce neučí, **plánuje začít učit v nejbližších letech**. Čtvrtina z nich, pokud se změní jejich životní situace (např. rodičovská dovolená) nebo finanční ohodnocení učitelů v ČR (1 absolvent).

V grafu jsou zobrazeny počty odpovědí. Ptali jsme se celkem 55 absolventů výcviku.

*Odpovědi 11 absolventů jsme převzali z loňského šetření.

O uplatnění 4 absolventů programu momentálně nemáme informace.

Nejvíce absolventů působí na ZŠ.

- Většina našich absolventů vyučuje na základních školách.
- **Polovina absolventů vyučuje na státních školách**, čtvrtina na soukromých a čtvrtina na církevních.
- Nejvíce absolventů vyučuje český jazyk, základy společenských věd a matematiku, ale dohromady učí 16 různých předmětů.
- **16 absolventů působí v roli třídního učitele.**

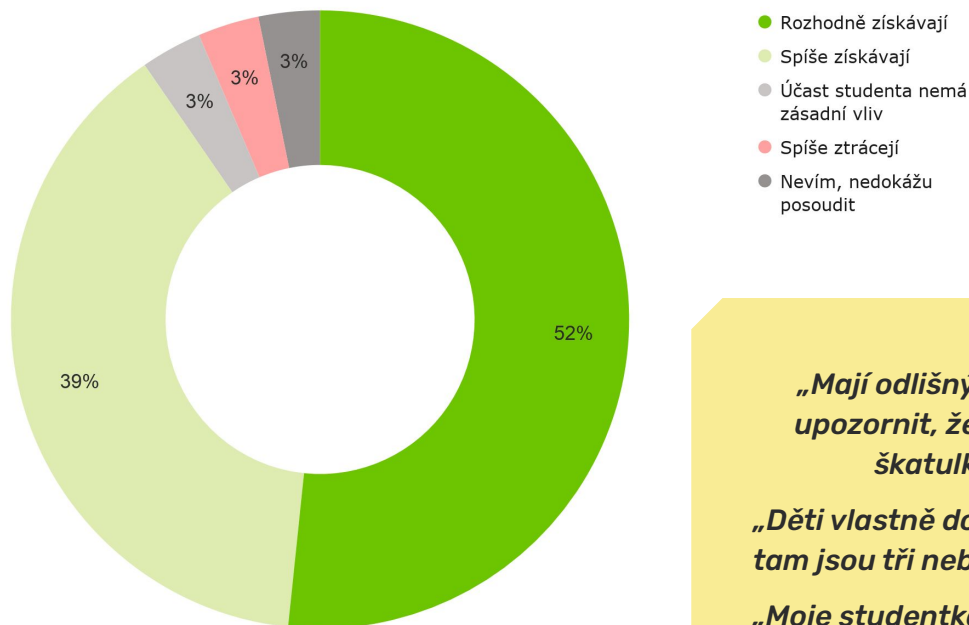
V grafu jsou zobrazeny počty odpovědí.

Ptali jsme se 38 absolventů, kteří uvedli, že v tomto školním roce vyučují na základní nebo na střední škole. Odpovědi 5 absolventů jsme převzali z loňského šetření.

Provázející učitelé si cení zapojení studentů na praxích.

Zisk/ztráta pro žáky díky praxím programu UNŽ

Řekl/a byste, že vaši žáci díky přítomnosti studentů UNŽ ve výuce pro své učení spíše získávají, nebo ztrácejí?

„Mají odlišný pohled na dítě, mohou mě zpětně upozornit, že některé dítě už mám zařazené do škatulky, ale že by tam nemělo být.“

„Děti vlastně dostávají více prostoru, více péče, když tam jsou tři nebo dva pedagogové v té jedné hodině.“

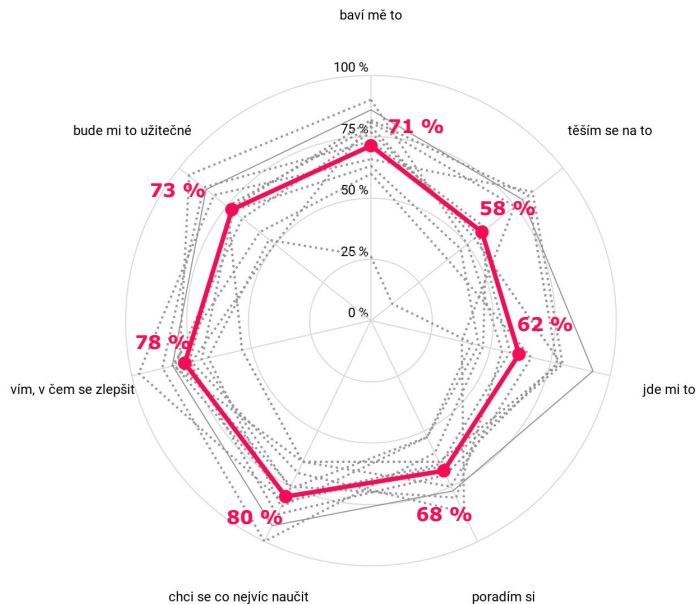
„Moje studentka přinesla téma finanční gramotnosti, kterou já už jsem loni trochu zkoušela, ale tím, že ona je přímo z banky, z praxe, tak to je prostě něco, co určitou část žáků neuvěřitelně nadchlo.“

Provázející učitelky z tréninkových základních škol

Začali jsme sledovat hodnocení absolventů jejich žáky.

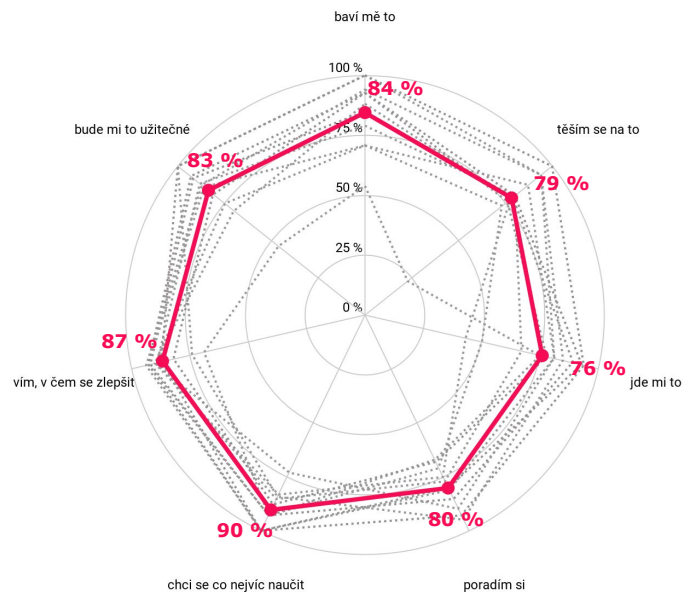
Celkové hodnocení předmětu s absolventem

% žáků, kteří dali pozitivní hodnocení (1 a 2, červeně průměr)

Rozdíl oproti minulému roku

% žáků, kteří absolventy hodnotili stejně či lépe než svého učitele loňský rok (červeně průměr)

- Žáci naše absolventy **nejpozitivněji hodnotí v oblasti s předměty spojených aspirací** (kolik se toho chtějí naučit) a toho, jak dobře žáci vědí, v čem spočívají jejich silné a slabé stránky v předmětu.
- U studentů, kteří učí v dotazované třídě první rok, hodnotí průměrně kolem čtyř pětín jejich žáků všechny sledované oblasti výuky buďto jako **stejně dobré, nebo lepší než s bývalým učitelem v minulém školním roce**.
- Přestože např. v oblasti „těším se na to“ dávají žáci absolventům UNŽ relativně nízká hodnocení, stále se v téměř čtyřech pětínách případů jedná o lepší hodnocení, než by udělili svému bývalému učiteli stejného předmětu.

Přesun do online výuky studenty neomezil.

Jak jsme zvládli distanční výuku?

Výcvik Učitele naživo i přes mnohé nové nástrahy běžel i distančně. Studenti ocenili třeba seznámení s on-line nástroji a hlavně možnosti podpory, setkávání a sdílení v komunitě všech studentů.

„Komunikační výcvik Michala Dubce mi pomohl nebát se toho, že si v emocionálně náročných komunikačních situacích (i v osobním životě, v práci..) nebudu vědět rady.“

student/ka Učitele naživo

„Naučil jsem se propojovat témata tak, aby dávaly žákům smysl a přesah do života.“

student/ka Učitele naživo

Jak bylo zvládnuté zajištění výuky v rámci programu Učitel naživo během omezení kvůli koronaviru ze strany organizace?

■ Velmi dobře ■ Spíše dobře ■ Spíše ne dobře ■ Vůbec ne dobře

Děkujeme všem našim donorům a partnerům za velkorysou podporu.

Ondřej
Bartoš

Dušan
Šenkypl

Pavel
Mucha

Jan
Červinka

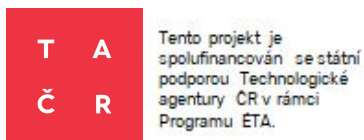

Ondřej
Fryc

Tomáš
Čupr

Vladimíra
Glatzová

Matěj
Turek

McKinsey
& Company

